

primerni slavnosti pa tudi času, v katerem se godé, priraste iz njih lahko veliko koristi.

O govorih, ki so se vršili tokrat v Budi, pa ne vedó ljudje, ki so jih slišali, veliko, vsaj taci reči ne, ki bi kazale pravo, avstrijsko domoljubje. Madjari so pač sebi peli hvalo, prezrli pa so druga ljudstva, tista, katerih možje so bili more biti več pomagali ces. vojski do zmage, kakor Madjari sami.

Mi sicer ne vemo, toda nismo brali, da bi se bil kateri govornik slovanskih ljudstev spomnil. To ni bilo lepo in ne bo dobrega sadu za Madjare rodilo. Na vse zadnje in le bolj memogredé se je nekdo Hrvatov spomnil, vseh drugih pa nihče in je torej blizu tako, kakor bi jih sedaj, pa tudi tedaj ne bilo v vrstah ces. kr. armade.

Izgodovina, pa tudi celo lice, kakor ga ima sedaj avstrijsko cesarstvo in tedaj tudi naša vojska, kaže se nam celo drugače. Ves spomin, če je tudi bil sijajno znamenje moči naše vojske, Madjarom po takem ne bode rodil slave.

Priložnost za to so imeli lepo, a niso je porabili, poslej bodo pa jo težko še kedaj več imeli.

Kmetijstvo, s čém ali kako mu pomoči?

Iz Št. Rja v slov. Goricah.

Uzroke in stroške, pod katerimi kmečki stan očitno hira in pojema, opisali smo in pregledali v zadnjem članku. Na tisoče kmetij so ugonobili ti uzroki in stroški in dotični lastniki so morali s trebihom za kruhom. Zadnjič smo rekli, da so bile več let sem slabe letine. Kmet, ako je hotel izhajati, moral je vzeti denarja na posodo in od tega plačevati visoke obresti.

Ali slabe letine so bile in bodo, enako so trpeli naši dedje, vendar pa niso propali, ter so prepustili v dobrem stanu posestva svojim sinovom. Kako neki je bilo to mogoče? Odgovor je lahek. Bili so dobri, skromni in varčni gospodarji.

To so bili naši dedje in pradedje, a mi smo suknja na robe, hromemu je treba dati palice v roke. Pogledimo torej, s čém ali kako bi se dalo pomagati vsaj nekoliko kmečkemu stanu? Tudi kmečki stan potrebuje podpore, palice; in ta palica ali podpora, katera naj se podade propadajočemu kmetijstvu v roke, naj bode zakon. On ga mora vzeti v svojo zaščito in obrambo.

In takšen zakon ali postava naj bi v prvi vrsti bil namenjen zoper svobodno zadolževanje in razkosovanje posestev. V drugih deželah, kakor je bilo čitati po časnikih, so to napako že davno izprevideli in proti temu sklenili modrih zakonov. Tudi naše ministerstvo je izprevidelo in izpoznalo, da tako dalje ne sme iti, nujna potreba je, da se kmečkemu stanu na

pomoč pride, da se ohrani in zabrani nadalnje svobodno zadolževanje in razkosovanje zemljišč, kajti ako bode se še nadalje tako ravnalo, v malih letih ne bode nijene proste kmetije več, vse bode le raztrgano in razkosano in namesto kmetov bodo sami bajtarji.

Tako naredbo ali postavo, da se kmetija, na kateri more živeti jedna rodbina, ne bode smela razkosovati, namisli slavna dunajska vlada predložiti državnemu zboru.

Pa kedaj? Kedaj se to zgodi, smemo upati, da vlada s tem ne pride le na pomoč propadajočemu kmečkemu stanu, temveč napravi še trdna tla, na katerih postane močen steber slovenskemu narodu in Avstriji.

Prvi zdatni jez zoper propad kmetijstva bila bi tedaj goraj omenjena postava, katero naj bi naši konservativni poslanci, čem prej mogoče, v državnem zboru od vlade tirjali. Skrajni čas je.

V zadnjem članku je bilo rečeno, da kmetom nalagajo velik davek tudi posli. Pa tudi v tem bi se dalo pomoči s postavo. Sklenila naj bi se postava, in v postavi naj bi se določilo število let, do določenega časa smel bi tedaj tisti, kateri se med svet poda, na ptujem živeti, kateri pa bi živel čez določeno število let na ptujem na primer: v mestu, fabrikah ali v drugih občinah na deželi, naj bi bila dotična občina, mesto ali fabrika po taki postavi zavezana na starost dotičnega človeka obdržati v oskrbovanju in tudi do smrti za-nj skrbeti.

Iz slovenskih goríc sili veliko mladih ljudi vsako leto na Nemško in to iz večih uzrokov, najbolj pa pravijo: Tam dobimo velike „lone“. Iz tega pa tudi pridejo žalostni nasledki. Ve liko slovenskih deklet vrne se čez nekaj let kot matere nazaj, drugi se oženijo in omožijo po Nemškem ter si kje v kaki vasi ali trgu najmejo hišo v najem.

Dokler je mož zdrav, vedó dotični prebivalci njegovo moč dobro porabiti, ali kadar se ponesreči, zbolí ali celo umrje, tedaj kmalu pišejo občini, katerej dotičnik pripada, da naj občina vzame udovo s toliko in toliko otroci v svojo skrb. Otroci se razdelé med kmete v obini, žena pa more biti je za bolenišnico ali za sirotišnico. In vse to pride na rame ubogemu kmetu. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Kedaj naj se žrebata odstavlja.

(Konec.)

Žrebe po odstavljenju. Za odstavljenjo žrebe je treba, kolikor mogoče, zelo skrbeti. Znano je, da doseže konj prvo leto dve tretjini svoje rasti. Zato je to čas k razvijanju živali najiminitnejši. Kostí dorastejo, mi-

šice se razvijajo, sploh zadobi žival moč hitro tekati, teže nositi in močno voziti. Ako se ta čas zanemari, ali pa se prav ne porabi, ne dá se več v poznejših letih pravilno vzrediti. Mora se toraj tako žrebe, seveda z ozirom na njegovo prebavljenje, vedno dobro rediti. Polaga naj se mu dobra, sladka krma, ki ne sme biti ne blatna, ne plesnjiva. Daje se mu naj zadosti ovsa; najboljša je, če je oves zmlet in med rez pomešan. Če se živež redno prežveče in oslini, tedaj je že do polovice prebavljen. Nasprotno se nikdar prav ne prežveče, ampak se največ krme ne prežvekan potepe in žival vzboli.

Ko se odstavljeno žrebe redi, mora se posebno na to gledati, da ne pojé na enkrat preveč krme; preveč krme razširi ude, s katerimi se prebavlja, ovira prebavljanje in kroženje krvi. Pravilno zadostuje za cent telesne teže 3 funte krme. Ker tehta žrebe navadno nad 4 cente, zato se mu naj na den vsaj 12 funtov krme polaga. Ali od tolike krme bi žrebe, ker je obširna, dobilo velik trebuh, bi zbolelo in se ne moglo dalje razvijati. Zato se priporoča, da zrne polagati, ker se žival od 1 funta ovsa toliko zredi, kakor od 2 funtov krme. Toraj je k naravni reji žrebeta 3 funte ovsa in 6 funtov druge krme na den potrebno.

Zrnje ima tudi v svojem stročji veliko apnenega fósfa, ki pripomore, da kosti močno rastejo, v drugi krmí ga pa ni v toliki meri najti.

Iz tega sledi, da se odstavljeno žrebe ne sme z zeleno krmo rediti, kajti ne gledé na to, da dobi živinče od zelene krme drisko in da lahko raznim nevarnostim zapade, da celo od nje pogina, zelena krma ima tudi 5krat manj živeža v sebi, kakor suha krma, da bi toraj, ako bi se žrebe z zeleno krmo krmilo, se mu je moralo do 60 funtov na den polagati. To pa ni mogoče. Če si hočejo toraj oni gospodarji, ki konje redijo, ta nauk zapomniti, bojo sprevideli, kako krivo se sedaj navadno odstavljeno žrebe redi in kaj se ima od take konjske reje v prihodnosti pričakovati.

Razun živeža je treba na premikanje živali paziti. Če že dojno žrebe mora po prostorni, od vseh strani dosti zarantani ograji brez nevarnosti letati in ne sme biti privezano, tedaj je taka prostost za odstavljeno žrebe tem potrebnejša. Tudi iz ograje se naj včasí spusti.

V tem mesecu se živina že lahko skoro po vseh travnikih in livadah pase in zato se naj vsi konji, ki se ne rabijo pri delu, posebno žrebci, na polje naženejo. Zdaj naj tudi cele občine svoje konje skupaj na pašo gonijo.

Silno potrebna je žrebetu sol. Vsaki teden je naj vsaj 2krat po četrt ure liže.

Septembra so noči hladne, v jutro stoji megla, trava je rosnata, tudi mraz rad nastopa. Zato se že mora na zeleno krmo in na čas pašo

paziti, rosa in mraz škoduje dihanju, preževanju in koži. Pod vezilom se koža užge in oteče, posebno pa zboli gobec in meso za zobí. Konji se naj torej ne pred 9. uro v jutro na pašo in že ob 4. uri popoldan se naj iz pašo gonijo. Zdaj se živali na ledinah prav dobro pokrepčajo. Ob hladnem vremenu se naj živalim v jutro pred pašo v hlevu zmešanica iz suhe in zelene krme polaga. Zelena krma, ki se v hlevu polaga, se okoli poldne kosi.

Sejmovi. Dne 18. avgusta v Braslovčah in pri sv. Juriju na j. ž. Dne 21. avgusta v Framu, v Ormožu, v Podsredi, v Lučanah, v Laškem trgu in pri sv. Petru pri Radgoni.

Dopisi.

Iz Gradca. (Nestrp ljivost.) Občinski svet je sedaj sklenil, da pri njem ne bo dobil nobeden Slovenec več službe. Radovedni smo, kaj poreče k temu oblastnija. Važen je ta sklep tudi radi tega, ker nam dokazuje, da znanje nemškega jezika Slovencu ne koristi nič, ker ga ne dela sposobnega za službo v nemškem mestu. Celjski in Mariborski lisjaki, ki nam pridigujejo vedno, da je nemščina edino zveličavna, naj se zahvalijo Gradčanom, ki so jim dokazali s svojim sklepom, da je njihovo trdenje ničevó. Ob enem nam kažejo Graški gospodi, kako opravičena je naša tirjatev, naj se napravi poseben oddelek namestni na spodnjem Štajerskem, ker nam glavno mesto dežele, v kateri prebiva nad 400.000 Slovencev odreka službe, če smo se tudi naučili nemščine.

Od Kapele. (Izlet šolske dece.) Na letošnji cesarjev rojstni den spominjali se bodo Kapelski šolarji vsekdar radi in z velikim veseljem, kajti praznoval se je za deco na tako prijeten način, kakor še poprej nikoli. Ko je ob devetih minola slovesna meša, pri kateri so šolarji izpeli cesarsko pesem, vredijo se pred cerkvijo pod dvema zastavama, in se začno pomikati v dolgi vrsti, kajti bilo jih je dosta nad tri sto, med prijaznimi goricami z brega in zopet na breg, proti Očeslavcem. Tje jih je bil za ta den povabil blagi gospod Alojzij Kreft, posestnik in gostilničar, da bi jih pogostil in jim napravil malo veselico. Že pred vasio pride nam nasproti godba veselo igrajoč in darežljivi prijatelj šolski sam, katerega pozdravijo šolarji z veselimi živio-klici. Prišedši na mesto, vredijo se deca na prostornem ogradu v dve vrsti in tu so s krepkim glasom zapeli cesarsko pesem v spomin tega dne; na to pa razloži gospod nadučitelj deci, komu da gre zahvala za zabavo in veselico in iz tristo mladih grl se začuje trikratni krepki „živio naš dobrotnik!“ Po tem pozdravu so še zapeli nekaj pesmic in na to pogostitelj povabi na južino,